

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Po ceni besede.

Sijajno bi živeli ljudje na svetu, če bi bile vse stvari tako po ceni, kakor so besede politikov in časopisov. Zlasti dobro pa bi živeli mi v Jugoslaviji, ker so pri nas besede najcenejše. To se je pokazalo še v vsakem volivnem boju in je znova potrdil ravnokar minuli.

Za oblastne volitve so n. pr. celjski Slovenci sklenili z Nemci volivni dogovor proti SDS. Nedeljske volitve so dokazale, da so dobili po tem dogovoru Nemci mnogo manj zastopnikov, kakor pa bi jih morali dobiti po njih številni moči, da o njih gospodarski sili niti ne govorimo. Dogovor se ni niti najmanj tikal nacionalnih vprašanj in je veljal le proti stranki, ki je enako pritiskala Slovence in Nemce, če je niso slepo ubogali, in na drugi strani enako podpirala Nemce in Slovence, če so bili njeni slepi pristaši. Temu samo volivno tehničnemu dogovoru torej ni bilo mogoče z resnimi argumenti ugovarjati in ta nedostatek naj bi odpravila — cena besede. Kar na lepem so proglasili vse celjske Slovence, ki so sklenili ta dogovor, za narodne izdajalce in ta drzen očitek se je ponavljal, ko da bi bilo njegovo ponavljanje dokaz resničnosti.

Našli so se seveda tudi ljudje, ki jim je ta drzna in po ceni beseda silno imponirala, ker se pač vedno najdejo ljudje, ki se radi naslanjajo ob velikih besedah. Ti ljudje pa seveda niso pomislili, da se s tako lahkomišljeno rabo besede diskreditira pojem, ki je v besedi, in da izgubi beseda o narodnem izdajstvu vsako veljavo, če vse Celje vidi, da je bil konkretno izrečen očitek o narodnem izdajstvu — le volivna laž. Narodno izdajstvo ni beseda, s katero bi se smelo kar meni nič tebi nič na slepo uporabljati, ker ko izgubi beseda svojo vrednost, potem tudi resnično narodno izdajstvo ne doživi svoje prave obsodbe.

Silno rado se pri nas žonglira tudi z besedo denunciant in že vsled tega bi smel rabiti to besedo vester človek le tedaj, kadar je bilo v resnici izvršeno denunciantstvo. Naši strankarski listi in politiki pa te rigoroznosti seveda ne poznajo in če kdo ponovi za kandidatom njegov javno izrečen govor, že kriče o denunciantstvu. Naj ti gospodje drugi malo bolje premislijo, kaj govore, pa potem ne bo ne javnosti in ne njih samih groza pred lastnimi govori. Posledica tega brezsmiselnega uporabljanja besede »denunciantstvo« je, da je beseda že mnogo izgubila na svoji sili in da se znalci prav nič ne razburjajo, če čitajo o denuncijatih, ki so jih zagrešile stranke ali politiki. Na ta način pada moralni nivo našega političnega življenja in skoraj smo že na tem, da bodo fanatični strankarji odobraval denunciantstvo, če bo škodovalo nasprotni stranki. Samo pogledite, kako se trudijo po Beogradu nekateri Slovenci, da vzamejo drugim Slovcem ugled in veljavo!

V zadnjem času je nad Jugoslavijo prišla prava povodenj besedne demokracije. Vsaka številka naših listov je polna o sami demokraciji, demokratskem bloku in sličnem, kakor da ta beseda že ne bi bila dovolj kompromitirana. Ali ji ljudje res hočejo vzeti zadnjo veljavo?

Vse se kar cedi o demokraciji, če pa se kdo predrzne tem strankarskim demokratom količkaj ugovarjati, potem boste kmalu spoznali, kakšni demokrati so to! Demokracija jim ni diskusija, demokracija jim tudi ni načelo, temveč samo navadno sredstvo, da bi s tem plaščem odeti zajahali vladnega konja in nato preganjali vsakega, ki bi si upal misliti, da so sedaj res zavladali demokratični časi.

Vukičević in Marinković v avdijenci.

Beograd, 16. septembra. Včeraj popoldne ob 5. so se na dvoru pričele avdienco pri kralju, ki se je včeraj vrnil v Beograd. K avdijenci je odšel včeraj malo po 5. predsednik vlade Velja Vukičević, še pred njim — ob opl 5. — pa je že odšel na dvor dr. Voja Marinković. Vukičević in Marinković sta ostala skupaj na dvoru nad poldrugo uro. Politični krogi so mnenja, da se je pri teh avdiencah pretresala ne samo zunanja situacija po poročilu dr. Voje Marinkovića o delu v Zenevi, temveč da se je razpravljalo tudi o notranjem položaju, ki je nastal po volitvah in o katerem je podal kroni poročilo Velja Vukičević.

Beograd, 16. septembra. Ob pol 8. je odšel z dvora Velja Vukičević in izjavil novinarjem, da je bil z dr. Marinkovićem

v skupni avdijenci pri kralju. Dr. Marinković je še po Vukičevićevev odhodu ostal na dvoru. Novinarji so vprašali Vukičevića, kaj je bilo na dvoru, ali je vladala podala ostavko in ali so predloženi, kakšni ukazi o novih ministrih. Vukičević je odgovoril: »Vsega tega ni bilo nič.« — »Kaj pa je bilo potem?« »Samo redni referati,« je odgovoril Vukičević in odšel v svoj kabinet, kjer ga je že čakalo nekaj radikalnih ministrov.

Beograd, 16. septembra. Ko je dr. Voja Marinković po svoji dolgi avdijenci odhajal z dvora, ni hotel dati nobenih informacij ali izjav. Pač pa je pozval novinarje, naj pridejo danes ob 4. popoldne, da jim bo dal informacije o delu v Zenevi.

Z vlado sto radikalnih poslancev.

Beograd, 16. septembra. Včeraj je bil v Jagodini velik banket na čast Nastasu Petroviću. Na ta banket so odšli mnogi pašičevci iz Beograda, kjer pričakujejo, da bo imel Petrović tam pomemben govor.

Vprašanje Nastasa Petrovića je velike važnosti, ker je on odločen nasprotnik politike Velje Vukičevića. Sme se smatrati za izključeno, da bi bil Nastas Petrović sprejet nazaj v radikalni klub. Skupina Velje Vukičevića smatra, da sklep glavnega odbora radikalne stranke, s katerim je bil Nastas Petrović sprejet nazaj v radikalni klub ni bil veljaven, ker ima o tem odločati samo radikalni klub. Ker zavzemajo vladni radikali proti Nastasu Petroviću jako odločno nasprotniško stališče, se smatra, da hočejo s tem pašičevce izzvati na končno bitko in da bo Nastas Petrović povod, da bodo pašičevci končno izstopili iz radikalnega kluba in iz stranke. Nastas Petrović naj bi torej bil oseba, zaradi katere bi se radikalna stranka razcepila.

SESTANEK MED DAVIDOVIĆEM IN ZASTOPNIKI HSS.

Beograd, 16. septembra. Včeraj se je vršil sestanek med Ljubo Davidovićem in med zastopniki Hrvatskega seljaškega kluba Avgustom Košutićem in dr. Šibenikom. Popoldne je imel Košutić v demokratskem meščanskem klubu daljši sestanek z dr. Vojo Marinkovićem. Vse to gibanje v demokratskih vrstah daje drugim političnim skupinam slutiti, da današnja vladna situacija le ni popolnoma sigurna in da se je začel sondirati teren med parlamentarnimi skupinami. Politični krogi sklepajo, po teh sestankih, da stanje v demokratskem klubu ni popolnoma jasno in da med demokrati ni enotnega stališča glede na sedanje razmere. Politični krogi si zastavljajo vprašanje, zakaj bi Marinković in Davidović iskala stike z opozicijskimi skupinami, če so razmere v vladi urejene. Če ni bilo nobenih nesoglasij, bi morale vladne stranke enostavno vzeti v razpravo vsa vprašanja, ki so se pojavila po volitvah, in ne bi bilo treba, da se zate-

kajo k drugim strankam in iščejo stika z njimi. O sestanku med Davidovićem in zastopniki HSS ter med Marinkovićem in Košutićem se ne ve nič natančnejšega. Davidovičevci kot radičevci so zelo rezervirani.

RADIČEVSKI DELEGATI SE VRNILI V BEOGRAD.

Beograd, 16. sept. Nocoj ob 11.20 sta dr. Šibenik in inž. Avg. Košutić po konferenci, ki sta jih imela v teku dneva, odpotovala v Zagreb, da obvestita Radiča o rezultatu svojih razgovorov v Beogradu.

POPUST NA ŽELEZNICI ZA UDELEŽENCE ZDRAVNIŠKEGA KONGRESA.

Beograd, 16. sept. Prometni minister je dovolil udeležnikom zdravniškega kongresa, ki se bo vršil od 25. do 27. septembra v Rogaški Slatini, popust na železnici. Tega kongresa se udeležijo zdravniki iz vse države. Po kongresu se priredi več izletov po Sloveniji.

privlačne tudi za starejše ljudi, kadar jih premoti tudi najbolj prazno govorjenje.

V taki nevarni dobi smo danes in če to še nadalje govorjenje in po ceni beseda političen argument — potem si nikar ne domišljajmo, da se bodo naše gospodarske razmere zboljšale. S po ceni besedami se ni bila rešena nobena stvar, temveč le z resnim delom. Po ceni besede pa tako delo onemogočujejo, zato proč z njimi!

Zasedanje Sveta zveze narodov zaključeno.

Zeneva, 16. septembra. 46. zasedanje Sveta Zveze narodov se je končalo včeraj z razpravo o spornem vprašanju grške križarke »Samalisk«. Grška vlada je to križarko še leta 1912 naročila v Nemčiji. Zaradi vojne Grčija ni mogla te križarke prevzeti, po vojni pa je grška vlada odklonila prevzem ladje. Svet Zveze narodov je sklenil imenovati komisijo dveh članov, ki naj predvsem odloči, če je Svet Zveze narodov za to vprašanje pristojen. — Za tem je predsednik Sveta spregovoril še nekaj toplih besed na naslov onih članic Zveze narodov, ki so izstopile. Nato je bilo zasedanje zaključeno. Prihodnjo soboto se otvori novo zasedanje Sveta Zveze narodov pod predsedstvom kitajskega delegata.

IZVOLITEV NOVIH ČLANOV SVETA ZVEZE NARODOV.

Zeneva, 16. sept. Mesto Belgije, Čehoslovaške in San Salvadorja so bili izvoljeni kot nestalni člani Sveta Zveze narodov Kuba, Finska in Kanada. Od 49 oddanih glasov je prejela Kuba 40, Finska 33 in Kanada 26 glasov.

Zeneva, 16. sept. Ko se je na včerajšnji dopoldanski seji glasovalo o sprejemu Belgije v Svet Zveze narodov, je Stresemann odkrito glasoval za Belgijo.

KRALJ BO ČEZ ZIMO V ZAGREBU.

Zagreb, 16. sept. Z merodajnega mesta se doznava, da pride kralj v Zagreb in da ostane tam kaka dva ali tri mesece. Kralj je že mnogo prej izrazil tako željo. Zaradi drugih važnih poslov pa se ta kraljeva želja ni mogla prej izpolniti. V Zagrebu je vse pripravljeno za bivanje kraljevske dvojice. Kralj bo prebival v Zagrebu preko zime. Pozimi se priredi v Zagrebu velik dvorni ples. Če ne nastopijo nobeni posebni politični dogodki, ki bi zahtevali kraljevo prisotnost v Beogradu, se lahko z gotovostjo reče, da bo kralj večji del zime prebil v Zagrebu.

KRALJ ODPOTUJE V TOPOLO.

Beograd, 16. sept. Kralj odpotuje čez nekaj dni v Topolo. Del dvornega osebja je že odšel tja.

VUKIČEVIĆEV POLOŽAJ V RADIKALNEM KLUBU VEDNO TRDNJEJŠI.

Beograd, 16. septembra. Novo izvoljeni radikalni poslanci so začeli v skupinah posecati Veljo Vukičevića. Včeraj so bili pri njem novoizvoljeni poslanci iz Vojvodine. Velja Vukičević jih je obvestil o položaju. Ob tej priliki se je izražal najoptimističneje o situaciji in jim razvijal svoj gospodarski program. Velja Vukičević je začel delovati na to, da si ustvari poslušen radikalni klub. Dosedanji podpredsednik kluba Ilija Mihajlović se ne smatra več za Vukičevićevega pristaša, temveč ima poseben položaj v stranki, kjer nastopa kakor nekaj posredovalec med Vukičevićem in pašičevci.

GJORGJEVIĆU SE JE OMRACIL UM.

Beograd, 16. septembra. Iz merodajnega mesta poročajo, da je preiskava ugotovila krivdo beograjskega advokata Nenada Gjorgjevića, ki je pri volitvah v Trebinskih hanih odnesel volilne spise tamošnjega volilnega odbora in jih zaglal v reko. Gjorgjević je bil kandidat na vladni listi. Bitoljski veliki župan je izdal ukaz, da Gjorgjevića aretirajo. Gjorgjević se je med tem vrnil v Beograd in ga še do danes niso prijeli. Si noči pa se je raznesla senzacionalna vest, da se je Gjorgjeviću omračil um in da so ga oddali v blaznico.

Po vsakih volitvah še so se pritoževale opozicijske stranke, da so bili poraženi zaradi presipavanja kroglic. Tako čitamo tudi letos bridke pritožbe pasičevcev in esdeesarjev o presipavanju kroglic, pa čeprav so ti pred dvema letoma vse vesti o presipavanju kroglic označili kot bajke.

Da v Sloveniji nikjer ni bilo presipavanja kroglic, je sigurno, če se je kje drugje vršilo, ne vemo, ker se žal naše opozicijsko časopisje ne odlikuje s tako verodostojnostjo, da bi mogel človek kar takoj verjeti tako latarskim vestem. To tem bolj, ker je pri nas volivna procedura tako poenostavljena, da more tisti, ki ima moč, da bi mogel kroglice presipati, na mnogo bolj enostaven način doseči korekturo volivnih rezultatov.

Pa recimo, da so vesti o presipavanju kroglic resnične in da v resnici zmagojejo nekateri kandidati le na ta način. V tem slučaju mislimo, da samo jadikovanje zelo malo pomaga, temveč je treba nekaj storiti, da bo presipavanje kroglic za večno nemogoče.

V tem oziru je gotovo najbolj kardinalno in najbolj sigurno sredstvo, če se glasovanje z kroglicami sploh odpravi. Pri nas je sicer vse polno ljudi, ki so na to glasovanje silno ponosni in ki so prepričani, da je tako glasovanje ne samo originalno, temveč tudi praktično. Pa ni ne eno ne drugo, ker poznajo tako glasovanje tudi v drugih balkanskih državah, njegova praktičnost pa je le v tem, da je mogoče potem glasovanja s kroglicami najlažje en gros slepariti, kar je pri glasovanjih z listki nemogoče. Če so nekateri ljudje na glasovanje s kroglicami ponosni, potem so dejansko ponosni le na neko balkansko metodo, ki je po kulturnih državah ne pozna.

Glasovanje s kroglicami pa je tudi iz drugih ozirov napačno. Tako je n. pr. čisto nemogoče pri glasovanju iz kroglic ugotoviti nekorektnost, ki jo je pri glavanjih z listki mogoče. Če se n. pr. ugotovi, da je bilo oddanih več kroglic, kakor pa je volilcev, potem je čisto nemogoče ugotoviti, za katero stranko je bilo oddanih preveč kroglic, dokim je pri glasovanju z listki to mogoče, ker je oddana glasovnica dokaz, kako je volilec glasoval.

Pri nas so volitve tajne, glasovanje s kroglicami pa tajnost skoro izključuje in vsi čuvarki skrinjic vedo to le predobro. Le redki so volivci, ki znajo tako dobro izpustiti krog-

Pri nedeljskih skupščinskih volitvah so nastopili z lastno kandidaturo tudi spodnještajerski Nemci in manjkalo jim je samo 200 glasov, da si niso priborili mandat.

Spodnještjerski Nemci so naši državljani in sicer polnopravni državljani, ker drugače njih svobodna država sploh poznati ne more in tudi ne sme. Kot taki imajo seveda vsa pravica, da postavijo za volilne tudi svoje kandidate in nihče ne sme na kakršenkoli način ovirati Nemce pri izvrševanju te njih državljanске pravice. Vse to je tako jasno, da ni potrebno nobeno nadaljnje dokazovanje in konstatirati je tudi treba, da ni Nemce pri izvrševanju njih volivne pravice v Sloveniji nihče oviiral, temveč da so mogli čisto prosto glasovati za svoje kandidate.

Zato so dosegli tudi precejšen uspeh, če ne popolnega, je krivda le v njihovih vrstah, ker pač niso vsi Nemci izpolnili svoje narodne dolžnosti.

Volivne številke pa dokazujejo, da so Nemci dobili precejšnje število glasov tudi v čisto slovenskih krajih in da še vedno niso ugasli oni nezavedni Slovenci, ki glasujejo za izrazito nemškega kandidata. To dejstvo je seveda nekatere naše goreče nacionaliste zelo ogorčilo in najraje bi kar silo nastopili proti Slovincem, ki so nemško volili, kar pa proti Nemcem, ki so dobili tudi slovenske glasove. Ta pot pa je čisto napačna. Proti nezavednosti je samo en lek: prosveta narodna če hočejo naši nacionalisti res preprečiti da bi se kdaj še izgubil kak slovenski glas v nemško skrinjico, potem naj gredo med te nezavedne ljudi in jih pouče s prepričujočimi besedami, kaj je njih nacionalna dolžnost. Samo to je pravo sredstvo, samo to pa je tudi uspešno in kulturnega človeka vredno sredstvo.

Tega pa nočejo razumeti nekateri naši nacionalisti in seveda predvsem oni, ki se borijo pod zastavo SDS. Ti mislijo, da je treba sedaj po volitvah na poseben način nastopiti proti Nemcem. Hoteli bi se nad Nemci namočevati, ker so postavili svojo listo. Ti ljudje s temi svojimi nameni dokazujejo, da nimajo najmanj ne razumejo manjšinskega vprašanja. Naravno je, da bo vsak narod skušal izločiti iz svoje srede vse nacionalne manjšine in jih asimilirati, zlasti še, če ne živijo kompaktno, kakor je to stvar pri spodnjih stajerskih Nemcih. Toda taka asimilacija, da izvesti le z legalnimi sredstvi, če že ne kulturno visoko stoječa propaganda preprečiti manjšino, da ima ona v vsakem ozirju isti gospodarski in zato tudi politični interesi kot večina prebivalstva. Z drugimi besedami: asimilacija manjšine je mogoča samo takrat, kadar se manjšina sama izreče za tako asimilacijo, nikdar pa ni asimilacija mogoča znanjimi. Čeprav so Nemci na najbolj visoki kulturni stopnji, vendar so dostopni za asimilacijo.

lico, da nihče ne opazi, v katero skrinjico jo je spustil. V nekaterih krajih pa so skrinjice sploh postavljene tako pred čuvarja skrinjice, da bi morali biti naravnost nerodni, če ne bi opazili, kam je padla kroglica. In kolikokrat se je pripetilo, da se je volivec zmotil in opazil svojo zmožo, še predno je voliven akt dovršil in vendar ne more svoje zmože več popraviti. Ali pa jo je pozabil spustiti v svojo skrinjico in jo potem spusti v zadnjo, ker ga je sram, da bi vsi videli, da jo je pozabil spustiti. Sličnih nedostatkov daje glasovanje s kroglicami še celo vrsto.

Pa bodo nekateri ugovarjali, da brez glasovanja s kroglicami ne bi mogli glasovati analfabeti. V tem oziru bi čisto odkrito naglasili predvsem to, da analfabetom v današnjih časih sploh ne gre volivna pravica, ker analfabete itak lahko opehari vsakdo kakor hoče. Kaj pa naj analfabet ve, katera stranka dela dobro, katera pa slabo politiko. Kadar glasujejo analfabeti, potem je vedno posledica samo ena, da pade nivo vsega političnega življenja. Pred analfabeti zmagajuje le kričaji, ne pa solidni politični delavci. Ni pa niti res, da bi mogli analfabeti glasovati le s kroglicami. Italija ima polno analfabetov in vendar morejo tudi tam glasovati analfabeti, če namreč ne bi bilo v Italiji fašistovskega režima, ki sploh onemogoča vsake svobodne volitve. Po italijanskem volivnem redu mora namreč vsaka stranka, ki se udeleži volitev, poslati vladi znak, pod katerim bo nastopala. Ta znak pride potem na glasovnico in volivcu ni treba storiti drugo, ko da znak s svinčnikom podrta in s tem je glasoval za svojo stranko. Tako so imeli Slovenci za svoj znak planiko in jasno je, da ni Slovence, ki ne bi tega znaka poznal. Tako more glasovati vsak analfabet. Ker pa podrtež znak volivec v posebni kabini, je za tajnost volitev v resnici preskrbljeno, obenem pa onemogočeno vsako presipavanje glasov.

Sličen način glasovanja imajo tudi Nemci in gotovo je, da so ti vsaj tako praktični kot mi. Skratka, niti enega resnega argumenta ni za glasovanje s kroglicami, pač pa govori vse proti takemu načinu glasovanja.

Zato bi bilo treba tudi pri nas uvesti glasovanje z glasovnicami in to takoj, ko pride sprememba volivnega zakona na vrsto. Da pa je ta zakon potreben že splošne korektуре, je itak znano, kakor je znano, da so potrebni korektуре sploh vsi naši popreobratni zakoni.

milicijo, kakor to kaže slučaj na Madžarskem, ko je velik del nemškega mešanstva popolnoma prestopil v madžarski tabor. Ravno tako se je velik del baltičkega nemškega plemstva porušil, ker je tako prišel do veljave in moči. In če bočajo naši nacionalisti da nemška manjšina na Spodnjem Štajerskem zgine, potem naj slede ruskemu in madžarskemu primeru, ne pa da se udajajo v praznim iluzijam, ko da bi se dala asimilacija dekretirati.

Vsi ti vročerkvrneži pa pozabljajo še na en argument — in to je ozir do naše manjšine na Koroškem in v Italiji. Vsi Slovenci brez izjeme zahtevamo, da smejo naši bratje na Koroškem in v Italiji svobodno voliti svoje ljudi. Če to res hočemo in če hočemo, da bo naša zahteva kdó vzel resno, potem moramo biti vsaj toliko logični, da manjšinam pri nas ne kratimo tega, česar zahtevamo za naše manjšine drugod. Tu se s slepomišljenjem ne da ničesar doseči, ker je uspešno samo politika, ki je logična, ne pa taka, kakor se je z logiko skregala.

Ravno tako je stvar z manjšinskim šolstvom. Če hočemo, da bodo naše manjšine v tujini uživale blagodati pouka v maternem jeziku, potem ne smemo biti mi tisti, ki bi se kratili manjšinam pri nas. Vsega tega pa se nekateri nečesto zavedati, ker se ne morejo in nečesto emancipirati od politike, že in računati z dejstvi. Le tako je mogoče, da je napisal esdeesarski list ta-le čisto fašističen stavek: Za Nemce same bi bilo seveda edino pametno, če bi pošiljali svoj naraščajoč izključno v slovenske šole in s tem omogočili svojim otrokom eksistenco na naših tleh...

Take stavke pišejo fašistovski listi na adresu naših primorskih Slovencev in ti stavki so bili uvod Gentilijevi reformi, ki je uničila slovensko šolstvo na Primorskem. Kakor pa se vidi, naše esdeesarje niti uničenje slovenskega šolstva na Primorskem še ni iztrežnilo in morda bi hoteli, da bi postalo nemogoče tudi slovensko zasebno šolstvo, kakorlikor ga je še ostalo.

Morda marsikak slovenski nacionalist morda hotel razumeti našega argumenta in morda udajal naiivni misli, da je mogoče Štajerskem delati eno, za naše manjšine pa zahtevati drugo. Tem naiivnežem ne morem pomagati in če hočejo na vsak način ostati zaslepljeni, naj ostanejo. Toda v svetlem trdnutku naj preudarijo to, koliko milijonov Italijanov in koliko milijonov je Nemcev morda se jim tedaj zasveti, v kako nevarno lahko pride naš narod, če bomo z nedoslednostjo reševali manjšinski problem.

Zato rečem vsem takim in sličnim prene-
petežem: Če ne znate pomagati našim ma-
šinam, potem jim vsaj ne škodujte! In škod-
jete jim, kadar ustvarjate z nelogiko argu-
mente proti njim!

vsak dan polni in ker ni nobenih političnih dogodkov v Beogradu, morajo pač časopisi izpolniti svoj prostor s poročili o raznih kombinacijah. Zato čitamo dan na dan najrazličnejše izjave o takozvanem demokratskem bloku. S tako gotovostjo pišejo nekateri listi o tem bloku, kakor da je ta blok že skoraj dejstvo in kakor da je vsled njega vlada že demisionirala. V resnici pa je vse skupaj samo pisarenje listov, da izpolnijo prostor. Duša tega novega nacionalnega bloka naj bi bil g. Ljuba Davidović, ki pa danes sploh ne daje nobenih izjav, da si še bolj ne poslabša svojega položaja, kakor si ga je že s svojimi predvolivnimi govori. Zato bi do bro storili vsi, ki sanjajo o tem bloku, da bi si zapomnili, da so iz želj porojene kombinacije le izjemoma resne. In zapomnijo naj si tudi to, da je tisti, ki že ima vlado v rokah, vedno močnejši, kakor pa tisti, ki šele hoče priti v vlado. Nikakor pa ne tajimo, da bodo listi še mnogo pisali o demokratskem bloku, na vsak način pa vsaj tako dolgo, dokler ne doživimo pomembnih notranje-političnih dogodkov. Časopisi morajo pač biti polni in zato vse te kombinacije.

— Demokrati za ohranitev sedanje koalici-
cije. »Politika« objavlja izjavo uglednega de-
mokrata, ki pravi, da bo sedaj center demo-
kratske stranke najmočnejša skupina v stran-
ki. Center bo skušal na vsak način ohrani-
ti edinstvo v stranki in zato se bo najodločnejše
boril proti vsem, ki hočejo razcepiti stranko.
Edinstvo stranke mora biti na vsak način
ohranjeno, če hoče stranka izvesti to, kar je
njen cilj. Iz tega vzroka pa morajo demo-
krati ostati v koaliciji z radikali, ker je jasno,
da se brez njih ne more rešiti niti eno veliko
vprašanje. — Demokratski minister Angje-
linović pa je odgovoril na vprašanje dopis-
nika »Nove dobe«, kaj da misli o novi poli-
tični konstelaciji, to-le: Mislim, da je tu
samo ena rešitev: obnovev radikalno-demo-
kratske koaliciije. Stranka g. Radića po mo-
jem mnenju ne more priti v kombinacijo. —
Ustvariti moramo konstruktivno vladu, na-
cionalno in socialno destruktivni elementi
pa bi onemogočili vsako konstruktivno delo.
Naš hrvatski narod mora to uvideti in zato
zahtevati sodelovanje v državni upravi po-
tem konstruktivnih faktorjev.

= Zaslužena lekcija. »Cillier Zeitung« piše: »Svobodne volitve so za naše samostojne ne demokrate samo one volitve, ko imajo moč v rokah, ko morejo konfiscirati časopise, premeščati uradnike, pošiljati okoli pretepaške bande in prosto delati z bojko in s drugimi orožjani. Volitve, ki se vrše brez teh atributov »demokratske svobode«, ko se v tišini nedelje niti ne čuti, da so volitve, ko more vsak volivec prosto delati, kar hoče, take volitve so seveda za samostojne demokrate nesvobodne volitve... In na Pribeževičevo govorenje o demokraciji in potreb združitev vse demokracije pa pravi isti list: »Novembra 1924 smo bili tudi pred odločitvijo, ali naj zmaga demokracija ali orientalska korupcija. Ne za ceno opustitve koalicijske z drugo stranko, temveč za ceno izdaje in razcepitve lastne stranke se je odločil, da naj na tak način nastali samostojni »demokrate za zavezništvo z radikalom Pašičem. Ta »demokrate je bil Svetozar Pribeževič. Združil se je z g. Pašičem, da bi obvarovala državo pred tem, da bi postala zapadno evropska demokratska država. Gospod Svetozar Pribeževič in njegovi slovenski trabant so gotovo v prvi vrsti poklicani opozarjati demokrate, da se odločijo ali za demokracijo ali pa za orientalsko korupcijo.«

= Samostojno demokratska stranka ni dobila 202.127 glasov, kakor smo poročali včeraj, temveč samo 189.984. Pomota je nastal val tedaj, ker so v Bosni imeli samostojno demokratsko skupno listo z zemljoradniki in pristeli vse glasove sebi. Zato je treba popraviti tudi število zemljoradnikov, ki so dobili 151.208 glasove.

— **Izprememba uradniškega zakona.** — V pravosodnem ministrstvu delajo na spremembi uradniškega zakona. Gre za izpremembe glede na razmoličnost službe oseb, ki spadajo pod pristojnost tega ministrstva. Vs izpremembe bodo uzakonjene v obliki zakonske novele. Spremenile se bodo posebne določbe o dosezanju uradniških položajev in o prehodu iz skupine v skupino. Za II. kategorijo uradništva se bodo v nekaterih skupinah zvišali prejemki. Skušali bodo tudi preprečiti prestop uradnikov iz druge kategorije v prvo. Glede kvalifikacije se bodo postavile natančnejše določbe od sedanjih. Stalež uradniških pripravnikov, ki obstoj sedaj v vseh ministrstvih, se bo ukinil. Ti pripravniki dobe drugačen naziv in čin.

— Mal' antanta ne nastopi proti akciji lorda Rothermera. Prvotno sta namenavala zunanji minister dr. Beneš in Titulescu predlagati na konferenci Male antante, da ta oficijsko in z vso odločnostjo nastopi proti akciji lorda Rothermera. Od svojega predloga pa sta odstopila, ker je bil proti taki akciji naš minister Marinković. Ta je smatral ta nastop Male antante za napačen, ker nimata Rothermerova akcija posebnega pomena, ker se z njo tudi ne strinja angleška vlada. Nastop Male antante bi zato samo neprijetno zadela angleško vlado in bi bil zato prejškodljiv ko koristen. Argumente Marinkovića sta usvojila nato tudi dr. Beneš in Titulescu.

= **Napad na fašistovske voditelje v Ravennu.** V torek zvečer je bil komandant 80. fašistovske legije Muti s svojimi prijatelji na trgu Vittorio Emanuele in se je pripravil, da gre na izlet v Reko. V tem je stopil njemu neki neznanec, potegnil samokres in oddal nanj dva strela. Fašistovski oficir je bil od obeh zadet in težko ranjen. S samokresom v roki in naperjenim proti preganjcem je skušal atentator pobegniti. Fašistovski tajnik Moriggi se je vrgel atentatoru nasproti in ga skušal prijeti. Ta pa je oddal nanj dva strela in ga zadel v nogo. Na tlaku je nato Moriggi potegnil revolver in atentatorja ustrelil.

roča buakreštanska »Politica«, bo v kratke
odpotoval finančni minister Vintila Bratia

v Berlin. Tudi obisk Stresemanna v Bukarešto je verjeten. V kratkem bo ustanovljena posebna nemškorumunska komisija. V Zenevi doseženi sporazum med Stresemannom in Titulescu o med vojni od Nemcev izdanih rumunskih bankovcih bo podlaga za gospodarski sporazum med obema državama. Nemčija bo dovolila Rumuniji tudi večje pošiljo.

— Razorožitveno vprašanje središčno vprašanje na zasedanju Zveze narodov. Največje zanimanje vlada v Ženevi za delo 3. komisije, ki razpravlja o razorožitvenem vprašanju. Francozi skušajo v zvezi s tem vprašanjem obnovitev tudi vprašanja ženevskega protokola, po katerem bi bila vsem državam njih varnost zajamčena. V tem oziru je imel zlasti uspešen nastop francoski delegat Paul Boncour. Ker se Anglija še vedno upira ženevskemu protokolu, predlagajo francoski delegati, da naj se sklene varnostni pakt le za Evropo. Poudariti je treba, da misel razorožitve stalno napreduje in da postaja pacifistična misel v Ženevi vedno močnejša. Od vseh strani prihajajo novi predlogi, kako zagotoviti mir. Tako je predlagal norveški delegat Nansen, da se uvede oblikovno razsodišče med državami za vse spore. Grški delegat Politis je predlagal ustanovitev svetovne unije, ki naj z nepolitičnimi pogodbami veže ves svet. Tudi drugi delegati so postavili razne predloge za osiguranje miru in upati je, da bo letošnje zasedanje Zveze narodov vpenilo v tem oziru velik napredek.

— Lord Cecil snuje stranko miru? Koncem oktobra bo predaval na londonski univerzi lord Cecil o svojem programu o mirovni politiki. Par dni kasneje pa se bo vršilo veliko zborovanje v Albert Hallu, ki ga skliče angleška liga Zveze narodov. Na zboru bodo nastopili poleg lorda Roberta Cecilja tudi drugi zastopniki mirovne ideje in razorožitvene akcije angleških strank. Na tem zborovanju namerava lord Cecil započeti s splošno nestranksko mirovno akcijo. S tem hoče Robert Cecil z mogočno propagando prisiliti vse politične stranke, da se v konkretni in določni obliki izjavijo te pred novimi volitvami o svojem stališču glede miru in razorožitve.

= Proračun Zveze narodov za leto 1928 znaša 24.879.622 švicarskih frankov in je za 3 in pol milijona večji kot leta 1921. To povzroča, da je proračun za leto 1928 prevelik, saj je primerno nizko, ker je medtem prevzela Zveza narodov nove posle in med drugim tudi mednarodni sodni dvor. Za osebne izdatke določa novi proračun okoli 13 in pol milijonov švicarskih frankov, za mednarodno organizacijo dela 7.9 milijonov in za mednarodni sodni dvor 2.1 milijona. Stroški plenarnega zasedanja so proračunjeni na 392.000, stroški zasedanja Sveta Zveze narodov pa na 75.000 frankov.

— Spori v avstrijski socialno-demokratski stranki. V avstrijski socialno-demokratski stranki se javlja že dalje časa oster spor med desničarji, katere vodi bivši kancler dr. Renner in levičarji, katerim je dosedaj stal na čelu dr. Bauer. Juljski dogodki pa so tu spor le še bolj poosttrili. Javna tajnost, da je radikalno krilo v stranki ni soglašalo z brezpogojnim ustavljenjem generalnega štrajka in da je hotelo, da bi se konflikt med avstrijsko socialno demokracijo in vlado še bolj poostril. Opozicija v stranki je izdala pred enim mesecem letak, v katerem oštr protestira proti vodstvu stranke in desničarjem. V provinci ta letak ni izzval velike pozornosti, zato pa je tembolj učinkoval po mestih in bil predmet živahnih razprav. Pred jesenskim zasedanjem parlamentarne sekcije je izdalo vodstvo stranke proglas, da b umirilo svoje vrste. V proglasu piše o delovnem programu v parlamentu. Avstrijsko časopisje izdalo proglas, da je levica zmagala nad Rennerjevim krilom v stranki. Težiški proglasa leži v izjavi, da se bo stranka borila samo z demokratičnimi sredstvi, da se seže večino v parlamentu. Levičarji pa trdijo, da pomeni manifest odpad od pravega programa, kateri v gotovih prilikah dovoljuje tudi diktaturo proletariata in odpad o takozvanega avstromarksizma. »Abend«, glasilo leveice, pa pravi, da bo manifest predmet kritike na javnih zborovanjih in da bo levica zahtevala javnega zagovora od voditeljev stranke, kaj naj pravzaprav pomeni njihov manifest.

VOLIVNI POZIVI ČEHOV IN RUSOV.

Za volitve v Narodno skupščino je objav
esdeesarski tisk tudi posebne pozive na Č
he in Ruse, da volijo esdeesarske kandidat
Sedaj po volitvah izjavljajo v »Slovenec
nekateri Čehi, da zavračajo te pozive in c
so glasovali za dr. Korošca.

Mislimo, da je nastop po volitvah mnogo prekrasen in da bi morali Čehi in Rusi pred volitvami demontirati vsakogar, ki se skuša zavleči v našo strankarsko borbo. Najtanjimo sicer, da imajo Čehi in Rusi kot naša državljanji pravico, da čisto svobodno glasujejo za kandidata, ki jim je najbližji. Če pa se celotno izrekajo, to je kot Čehi ali Rusi za eno stranko, potem se pač ne sme čuditi, če bodo druge stranke kvitirale svoje ali rusofilske nazore. Dvomimo pa, da bi Čehi ali Rusi hoteli to doseči, ker je pač za slovansko stvar mnogo bolje, če simpatizira s Čehi in Rusi ves slovenski narod, ne pa le ena stranka. Že celo pa ne more biti v interesu Čehov in Rusov, če simpatizirajo s njimi le stranka, proti kateri je večina slovenskega naroda.

Zato upamo, da bodo med nami žive
Čehi in Rusi sami poskrbeli, da bodo sliči
apeli esdeesarjev v bodoče nemogoči
pravočasno demontirani. V nasprotnem sl
čaju se bo zgodilo seveda to, da bodo r
sprotniki SDS istovetili Čeha in Rusa
SDS. Čehi in Rusi bodo sicer imeli vsled
ga vso naklonjenost »Jutra«, toda zato pa
tem večji meri nenaklonjenost slovenske
naroda.

Malo več ko deset »Jutrov« pa še ved
pomeni slovenski narod.

= Vlada ne bi demisionirala. Dočim decembarji sanjarijo o demokratskem bloku je vlada Vukičevića prišla z delom in svoji prvi povolilni seji sklenila, da smanjiti proračun za 10 odstotkov. Vukičevićeva vlada sledi v tem primeru vlade Pašić-Pribićića, ki po volitvah leta 1925 tudi ni odstopila, temveč mirno nadaljevala svoje delo. Aktiven minister je dejal po prvi povolilni

seji: Mi smo delovna vlada, kdor pa ni s te
zadovoljen, naj revši vlado v parlamentu.
Enako pa se je izjavil poštni minister
Kocić, ki je dejal: »Razpravljali smo o p
računu. Mi smo delovna vlada in izvolje
smo kot delovna vlada na določenem p
gramu. Zato smo tudi takoj prišli z iz
janjem svojega programa.«

== Doba kombinacij. Časopisi morajo biti

Dnevne vesti.

— **Odlikovanje.** Inšpektorju ministrstva za šume in rudnike Vojku Koprivniku je bil podeljen red Belega orla V. reda.

— **Državni arhiv v Beogradu.** Finančni minister je odobril kredit 2.368.000 Din za zgradbo poslojpa za državni arhiv v Beogradu.

— **Pospeševanje tujkega prometa.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je pozvalo vse naše konzulate in trgovske agenture, da naj mu predložijo točno statistiko o številu turistov, ki so posetili Jugoslavijo. Ministrstvo namerava zahtevati v novem proračunu v svrhu pospeševanja tujkega prometa 1 milijon 200.000 Din, dočim je znašala postavka v zadnjem proračunu samo 500.000 Din.

— **Kredit za popravilo zgradbe ministrstva javnih del.** Za popravilo poslojpa ministrstva javnih del je odobren kredit 180.000 Din.

— **Redukcija proračuna splitske oblasti.** Finančno ministrstvo je znižalo proračun splitske oblasti od 13 milijonov Din na 6 milijonov 300.000 Din.

— **Zveza narodov se zanima za naše zdravstvene institucije.** V Splitu je prispel delegat Zveze narodov dr. Pesoar, ki ima nalogo, da prouči naše institucije za pobijanje malarije.

— **Otvoritev državne pogodbeno pošte Mačkovi.** Dne 1. septembra 1927 se je otvorila nova državna pogodbeno pošta »Mačkovi« v Prekmurju, ki ima dnevno zvezo z ambulanto pošto Maribor—Hodoš—Maribor in ki vzdržuje ob delavnikih selsko dostavo v 6 sosednjih vasi.

— **Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva** javlja, da zatvorijo sledeče koče: v nedeljo 18. septembra t. l.: Kočo na Kamniškem sedlu, Krekovo kočo na Ratitovcu; v ponedeljek 19. septembra: Triglavski dom na Kredarici, Kočo pri Triglavskih jezerih, Vodnikovo kočo na Velem polju; v torek 20. septembra: Aleksandrov dom.

— **Zdravstveni tabor na Rakitni.** Društvo za narodovo zdravje v Ljubljani in Društvo za narodovo zdravje v Borovnici bodeda priredila v nedeljo, dne 18. septembra 1927 II. zdravstveni tabor na Rakitni pod Krimom. Tabor se bo vršil ob priliki slavnostne otvoritve društvenega sanatorija za kostno tuberkulozo po tem-le sporedu: 1. Odhod gostov iz Ljubljane z vlakom ob 6. uri 15 minut. 2. S postaje Preserje pristop na Rakitno preko vasi Kamnik. 3. Ob pol 11. uri cerkveno opravilo v župni cerkvi na Rakitni. 4. Ob 11. uri otvoritev in blagoslovljenost sanatorija. 5. Po otvoritvi predavanje društvenega podpredsednika dr. Živka Lapajnet »Planinsko solnce kot obramba tuberkuloze«. 6. Po predavanju ogled sanatorija. 7. Ob 15. uri filmsko predavanje društvenega predsednika dr. Ivo Pirca »Bela kuga«. 8. Povratek gostov z brzovlakom ob 19. uri 5 minut zvečer iz kolodvora Preserje. — Zdravstveni tabor se vrši ob vsakem vremenu. — Vabljen je vsakdo, posebno častno pa naj bi bili zastopniki društveni člani s svojci. Romantično ležaja Rakitna in zanimiva pot iz Preserjev bosta gotovo napravila na izletnike in prijatelje narave kar najboljši vtis.

— **Ureditev nasadov na Trsatu.** Ministrstvo za šume in rudnike je podelilo sušaškemu poglavarstvu kredit 50.000 Din za ureditev nasadov na Trsatu pred romarsko cerkvijo. Dela se prične v najbližjem času.

— **Imenovanje učiteljev.** V prosvetnem ministrstvu je podpisan ukaz, s katerim so imenovani še nekateri kandidati za učiteljska mesta, ki so bili ostali v poslednjem času brez mesta.

— **Razpisano mesto.** Pri mestnem gradbenem uradu je popolniti mesto strojnega inženjerja. Pogoji so sledeči: 1. državljanstvo kraljevine SHS, 2. neomadeževano življenje, 3. telesno in duševno zdravje, 4. starost nad 18 in pod 40 let, 5. z uspehom dovršeni polni studij tehnične visoke šole z vsemi teoretičnimi in praktičnimi izpiti, 6. najmanj triletna strojna praksa v kakoli tovarni ter 7. nekaj prakse pri eksplozivnih motorjih, najbolj pri avtomobilih. Pravilno z vsemi potrebnimi dokazili opremljene prošnje je vložiti najkasneje dne 26. septembra 1927 pri predsedstvu mestnega magistrata.

— **Is rudarske službe.** Napredovali so ing. Andrija Torkar, profesor na rudarski šoli v Celju v 4. skupino I. kategorije, Ivan Česmiča, administrativni revident pri Rudarskem glavarstvu v Ljubljani v 3. skupino II. kategorije ter Josip Jurčič, pisarniški oficijal pri istem glavarstvu v 1. skupino III. kategorije.

— **Is vojaške službe.** Napredovali so: V pehoti za rezervne kapetane I. klase kapetani II. klase Nace Perko, Jakob Perhavec in Vinko Sirc; za kapetane II. klase poročniki Anton Demšar, Joško Skof, Franjo Poček, Janko Čerček, Rudolf Horvat in Rudolf Soklič; za poročnike podporočniki dr. Josip Hubad, dr. Anton Kajfež, Martin Stante, Franjo Radeljak, dr. Ivan Prudan, Viktor Haber, Mirko Penavin, Vinko Rojnik, Rud. Gasperin, Iv. Zagažen, Anton Kober, Avgust Živko, Anton Buh, Franc Kogovšek in Stefan Jarc; v artileriji za poročnike podporočniki Viktor Debeljak, Božidar Križ in Ivan Dominko; v inženirsko-tehnični stroki za rezervne kapetane II. klase poročniki Viktor Kladičnik; za poročnike podporočnik Josip Zagar; v sanitetni stroki za kapetana II. klase poročnika dr. Zoran Jošt in Rudolf Habunek; za kapetana I. klase kapetan II. klase Ivan Vidmar; v veterinarski stroki za kapetana II. klase poročnik Fran Vebler.

— **Is naše države je izgnan Italijan,** lesni agent Giovanni Rebeschini. Lopov je pri nas špijoniiral. Doma je iz Esigaa. Klatil se je po Dolenjskem in Notranjskem, kjer se je predstavljajal za lesnega trgovca.

— **V Sarajevu se je podrla hiša.** Te dni se je zrušila v Sarajevu hiša Salomona Alaraca. Iz prvega nadstropja so se pravčasno rešili štiri otroke, dočim je njihovo mater zasulo. Z velikim naporom so jo izvlekli izpod ruševin ter jo prepeljali težko poškodovano v bolnico.

— **Ciganska nadloga na Hrvatskem.** V okoličnici Karlova se klatijo v zadnjem času ciganske tolpe, ki povzročajo prebivalstvu veliko škodo. Kradejo kar jim pride pod roko. Posebno radi obiskujejo vinograde in vrtove. Kadar so pijani se včasih tudi stepejo. Te dni je prišel v Karlovac eden od njihovih »poglavarjev« Joca Hodorović, hudo pretepen. Iskal je zdravniške pomoči in »pravice«.

— **Ziva baklja.** V mostarsko državno bolnico so pripeljali te dni 56-letno Anko Oluk. Zena je bila kljub svoji starosti tako neprevidna, da je polila, hoteč napraviti v štedilniku ogenj, drva s petrolejem ter hantirala pri tem s petrolejem tako neprevidno, da se ji je užgala obleka ter je zadobila več težkih opeklin.

— **Silna vročina v Ameriki.** Iz Newyorka poročajo: V srednjepokrajnih pokrajinah Zedinjenih držav vlada te dni silna vročina. V nekaterih krajih kaže toplotomer do 95 nad ničlo Fahrenheita. Več oseb je umrlo za solnčarico.

— **Kolera na Kitajskem in v Indiji.** Iz Londona poročajo iz Kitajske: Vzdolž reke Jangtse, posebno pa v Nankingu divja epidemija kolere. Epidemija je zahtevala doslej že okoli 7000 žrtv. Od umrlih je 10 Evropejcev. — V Indiji umre za kolero vsak dan okoli 150 oseb.

— **Žrtve potresa ob obali Črnega morja.** Kot poroča agencija Havas je bilo ob priliki zadnjega potresa ob črnemorski obali 16 oseb ubitih 338 pa ranjenih. Potresni sunki se ponavljajo.

— **Železniška nesreča v Italiji.** Kot poročajo iz Milana, je skočil včeraj v bližini Bologne brzovlak Rim—Milano s tira. Lokomotiva in dva vagona sta se prevrnila. Več oseb je ranjenih.

— **Karambolaža dveh letal.** V bližini Brescice sta trčila te dni dve letali. Aparata sta padla na zemljo. Oba pilota in mehanika so prepeljali težko poškodovane v bolnico. Med padcem se je vnel vsled eksplozije na enem od letal bencin. Letalo je padlo na streho neke hiše. Streha je jela goreti. Ogenj je bil sicer hitro pogasjen, vendar pa so se ponesrečile pri reševalnih delih tri osebe, med njimi en gasilec.

— **Karambolaža tovornega vlaka in cestne železnice.** V newyorškem predkraju Wuhau-ku-u je pasiral te dni voz električne cestne železnice železniški prelaz baš v trenutku, ko je pridrvel tovorni vlak. Voznik je izgubil priučenost duha ter je voz ravno na tračnicah ustavil. Učinek karambolaže je bil strašen: Voz električne cestne železnice je bil popolnoma razbit. Izpod ruševin so izvlekli dva mrtva in 32 težje ali lažje ranjenih.

— **Uspešno pomlajenje žrebca.** V državni žrebčarni »Karagorgjevo« v Bački Palanki so te dni nekega žrebca, ki je bil že tri leta impotenten po Voronovi metodi pomladili. Praviijo, da govore vsi znaki za to, da bo pridobil žrebec zopet svojo prejšnjo življenjsko moč. To je prva operacija te vrste v naši državi.

— **Profesor in izumitelj razkrinkan kot slepar.** Budimpeštanska policija je zaprosila dunajsko, da naj aretira »profesorja« Gjuro Mery. Dečko živi večinoma na Dunaju ter se izdaja za profesorja charkottenburške poliklinike. Trdi, da je izumil novo izredno ekonomično žarnico. Pod to pretezo je ogoljufal večje število tvevk in privatnih oseb za večje vsote. Aretirani je simuliral blaznost. Zato je bil poslan na opazovalni oddelek, od koder je te dni pobegnil. Preiskava je ugotovila, da se piše lopov pravzaprav Isak Jenas ter da je pristojen v Jugoslavijo.

— **Dva italijanska špijona aretirana v Avstriji.** Ob priliki manevrov avstrijskega vojaštva sta bila na Brennerju aretirana dva italijanska oficirja, ki sta prekorajčila mejo brez potnih listov. Aretirana sta se dekca, izgovarjala, da sta prišla v Avstrijo zgolj z namenom, da izpijeta par čaš piva. Izgovor pa ni držal; izkazalo se je, da sta špijona in vlaknili so ju v luknjo.

— **Racija na kvartopirce v Budimpešti.** Budimpeštanska policija je izvedla te dni v sedmih klubih racijo na hazardaše. Inicijativo so dale žene, ki so zahtevale od policije, da jim priženo domov njihove zakonske može, ki cele noči kvartajo.

— **Gledališka razstava,** ki se bo vršila na jesenski Pokrajinski razstavi v Ljubljani od 17. do 26. septembra t. l. bo predstavljala predvsem na ljubitelje gledališča posebnost prve vrste. Tudi podeželnosti odri in njih članstvo bo prišlo na svoj račun, ker bodo imeli priliko videti na mestu zbrane vse potrebščine, ki jih podeželni odri potrebujejo. Posebna pažnja bo obrnjena na razstavi dekorativni plati odra in sceno potom modelov. Tudi osnutki kostumov in figurine ne bodo manjkale. Oddelek »Družba«, ki je bolj komercialnega značaja, bo vseboval vse predmete, ki se nanašajo na gledališče od šminke, lasulje, venca pa do obleke, plašča. Uprava Narodnega gledališča je stavila razstavi ves svoj mnogobrojni material na dispozicijo. Poleg nje sodelujejo Udruženje igralcev, Prosvetna zveza, Zveza kulturnih društev in vsi vidnejši gledališki strokovnjaki. Aranžma paviljona razstave je v rokah gospoda ing. prof. Faturja.

— **Najstrašnejši pokolj v človeški zgodovini.** Iz Pekinga poročajo listi, da je prebivalstvo mesta Čiang To doživelo na včerajšnjih dan strahote, ki so veliko bolj grozovite, kot one v šentjernejski noči. Člani kitajske nacionalistične stranke so ubili nekaj vojakov generala Peng-Jug-Siang. Nekaj generalovih čet je hotelo maščevati ubite vojake. Vdrl so v mesto, ki šteje okroglo 800 tisoč prebivalcev ter pričeli klati nedolžno ljudstvo. Morili so kar od kraja — deco, žene, starce. Begunci pripovedujejo, da je bil prizor grozovit ter da je izgubilo življenje okoli 80.000 nedolžnih ljudi.

— **Dunajčani izstopajo iz katoliške cerkve.** V sled znanih dogodkov izza dne 15. in 16.

julija je izstopilo doslej okoli 13.000 oseb iz rimskokatoliške cerkve.

— **Lindberghu predlagajo, da naj bi poletel na mesec.** Francoski listi objavljajo zanimivo statistiko o korespondenci, ki jo dobiva Lindbergh. Lindbergh je prejel nič manj kot 3.5 milijonov pisem, med temi 100.000 vizitnic. Več dopisnikov predlaga Lindberghu, da naj bi poletel s projektilom na luno. Da ponuja Lindberghu mnogo žensko roko in srce, se razume samo po sebi.

— **Slovenske narodne noše.** Te dni je v založbi Učiteljske tiskarne pod naslovom »Slovenske narodne noše« izšla prof. Albert Sičeva druga izpopolnjena izdaja opisov slovenskih narodnih noš. Opremljena je z osmimi barvanimi slikami znanega našega umetnika M. Gasparija in s tremi prilagami slik v črtnem tisku. To delo nas je povsem razveselilo, tembolj, ker je za nas velike važnosti in zelo potrebno. Iz natančnih opisov naših narodnih noš in iz slik bo sedaj omogočeno vsakemu, da se more obleči pravilno, kadar naj nastopa v narodni noši. Delo pa bo posebno dobro služilo tudi našim šolam, zlasti osnovnim. Na stenah naj jih ima mladina vedno pred očmi in si jih vtisne globoko v spomin. Pri vsaki priliki pa naj učiteljstvo opozori mladino na te slike, da vzbuja pri njih narodno zavest in ji krepki narodni ponos. Sploh pa naj ne manjka te prepotrebne brošure pri vseh slovenskih družinah, da jo imajo pri roki vsak hip, ko jo potrebujejo. Dobiti jo je po vseh naših knjigarnah za izredno zmerno ceno 42 Din.

— **Legitimacije za obisk II. Pokrajinske razstave »Ljubljana v jesen«** od 17. do 26. septembra 1927 so že v prodaji. Dobe se po Din 30.— pri vseh večjih denarnih zavodih, županstvih, raznih društvih in v Ljubljani pri sledečih tvrkah, Putnik, Dunajska cesta, Josip Zidar, Dunajska cesta, Obrtna banka, Jugoslavenska banka, Jadransko-podunavske banke, Zadruga gospodarska banka, Češka industrijska banka, Prva hrvatska štedionica, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska banka, Kreditni zavod za trgovino in obrt, Aloma Company, Matelič & Co., Kongresni trg, Brezalkoholna produkcija, Poljanski nasip, Kmetijska družba za Slovenijo, Komercijalna banka, »Posredovalec«, Sv. Petra cesta. Zavodi, trafike itd., ki teh legitimacij še nimajo v razpečajanju, pa jih žele proti proviziji prodajati, naj se takoj obrnejo na Urad velesejma v Ljubljani. Občinstvu priporočamo, da se posluži te ugodne prilike in si nabavi legitimacije že v predprodaji, da se ne bo treba nastavljal ob času prireditve pri sejmiskih blagajnah.

Dr. IVAN PINTAR zopet ordinira.

Ljubljana.

— **Nova vrtna kolonija na Viču.** Stavbna in kreditna zadruga »Stan in dom« gradi v Mali vasi nad Rožno dolino svojo drugo vrtno kolonijo, kjer bo zgrajenih trideset novih stanovanj. V nedeljo, dne 18. t. m. se vrši na tej vrtni koloniji vzidava ogalnega kamna. Pričetek te slavnosti je ob pol tretji uri, po slavnosti se pa vrši na čast vseh »Stan in domarjev« in prijateljev te agilne zadruge vrtna veselica v Zadrugnem domu. Ta zadruška se je ustanovila koncem leta 1924 po inicijativi znanega zadrugnega organizatorja G. Antona Kristana. V tem kratkem času je sezidala 44 hiš z 90. stanovanji in 6. lokali. Sedaj pa zida na Viču to novo kolonijo in več manjših eno- in dvodružinskih hišic. Še to jesen pa prične zadruga graditi z državnim posojilom v znesku 2.000.000 Din v Šiški 20 stanovanj, kasneje pa namerava sezidati kolonije ob Dunajski cesti, v Vodmatu in v Šiški, če bo našla tudi v nadalje razumevanje pri merodajnih faktorjih. Na sedanji pokrajinski razstavi na ljubljanskem velesejmu bo razstavila načrte, ki jih je projektirala že priznana tehnična pisarna arhitekta Ivana Zupana. Zadruga »Stan in dom« vabi vse svoje članstvo, vse prijatelje zadrugnega gibanja in vse zainteresirane, da se udeležijo zgoraj omenjene slavnosti in da si ogledajo načrte in publikacije na ljubljanskem velesejmu.

— **Mestno kopališče na Ljubljani** se z dnem 19. septembra 1927 zatvori.

GLAS IZ OBČINSTVA.

Ugodnosti pri vožnji na železnici ne uživa vsak, posebno na dolenjski ne, če stopi na dolenjskem kolodvoru. Tam je sicer vedno hud naval, ob sobotah pa hočejo človeka potepati, ko si se po hudi borbi priirinil v koupe pa moraš stati, zakaj vsi sedeži so zasedeni, police in prehoči pa zabarikadirani z jerbasi, košarami, vrečami, cubami in drugo ropotijo. Ali res ni nikjer nobenega vagona, ki bi se ga dalo pripreči, da bi vsaj malo gnečje razredčili? Seveda ni čuda, če slednjič tudi sprevodnik, ki se mora riniti skozi raznovrstnost prtljage in potnišča, slednjič izgubi potrpljenje in opravlja svojo dolžnost bolj v strogem tonu, kot bi kak dobrovoljen potnik, kakoršnih je baš v tem vlaku mnogo, pričakoval. Vendar pa tudi tu ne gre čez gotovo mejo strogosti, kot si nekateri to dovoljujejo. V modernih državah polagajo sprevodniki izpite iz uljudnosti, da vedo v raznih situacijah biti kos svoji nalogi. Morda bi tudi pri nas kazalo uvesti slično uredbo.

KONCERT GOSPE LOVŠETOVE V NOVEM MESTU.

Gospa Lovšetova je priredila 7. t. m. v Novem mestu koncert v prid Ciril in Metodove družbe (Ženske podružnice Novo mesto), ki je bil zelo dobro obiskan. Koncert je združil vse prijatelje muzike, ki so našo prvo pevko

že pri nastopu navdušeno aklamirali. Arije iz oper Traviata, Madame Butterfly in Margareta odpela je gospa Lovšetova briljantno in z virtuosnostjo, ki je frapirala. Na las čista intonacija, jasna vokalizacija, dovršena tehnika in zares lepo, čustveno prednašanje — to so vrline, s katerim razpolaga gospa Lovšetova v veliki meri. Kar pa pri tej pevki največ osvajajo, to je lepota njenega glasu. Kdor je imel priliko slišati zadnje dve leti po evropskih centrih razne pevke, bo priznal, da se sliši tako lepih glasov zelo malo — ali pa sploh ne. Idealnejšo, kulturnejšo koncertno pevko si je težko zamisliti.

V drugem delu koncerta je zapela gospa Lovšetova tri pesmi, za katere je žela tolik aplavz, da je morala z dodatki na dan. Chopinovo »Žalost«, Pavčičovo »Pastirico« in Godarelovo »Berceuse« je podala tako nežno, da je občinstvo očarala. Gospe dr. Vasičevi, ki je ta koncert aranžirala, so vsi udeleženci posebno hvaležni, ker imamo v Novem mestu redko tako lepe, umetniške prireditve. Pri koncertu je sodeloval Novomeški salonski orkester pod vodstvom našega neumornega gospoda Strajnara.

Gospoj Lovšetovi je bil poklonjen lep šopek, kar je občinstvo pozdravilo z navdušenim odobravanjem. Bil je v vsakem pogledu umetniški vžitek, kakoršnih si še želimo.

— **Koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon«** v Hrastniku. V nedeljo, dne 18. t. m. popoldne koncertira pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v dvorani Narodnega doma v Hrastniku z vzporedom slovenskih, hrvatskih in srbskih narodnih pesmi.

— **Lenka.** (O. Zupančič.) Mešan zbor s klavirjem, ugalsil Josip Pavčič. Prijetna, melodiozna, lahka skladba je pravkar izšla v založbi pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. Cena skupni partituri 12 Din brez poštnine, zborovski partituri le 1 Din. »Lenka« bo zborom, ki ljubijo živahne, v plesnem ritmu zložene skladbe in imajo spremljevalca na razpolago, jako dobrodošla. Naročila po dopisnici sprejema pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.

Šah.

BORBA ZA SVETOVNO PRVENSTVO V ŠAHU.

V četrtek se je začela v Buenos Airesu od evropskih in ameriških šahistov z veliko napetostjo pričakovana borba za svetovno prvenstvo. 6 let zaporedoma je kubanski fenomen Capablanca držal ponosni naslov svetovnega prvaka v šahu, ki si ga je priboril l. 1921 v Havani proti dr. Laskerju. Lasker se je, uzažen vsled znanih newyorških afer, odrekel revanši, pač pa sta lansko leto izvala Capablanca Niemcovič in Aljehin. Južnoamerikanski prijatelj šaha so zložili 10.000 dolarjev in povabili Aljehina, da se postavi proti Capablanci.

Najvažnejša točka bojnih pravil je dogovor, da pade odločitev po 6 dobljenih igrah, pri čemer se remis igre ne štejejo. Zmaga torej tisti, ki prvi beleži šest zmag. Ker moramo računati z velikim številom neodločenih iger, bo znašalo število iger približno 20. Če se potem še vedno ne doseže odločitev, obdrži Capablanca prvenstveni naslov in dobi 60% nagrade, napram 40% Aljehina. Zaenkrat je določenih za eno igro 5 ur; igre, ki se v tem času ne bodo končale, se bodo nadaljevale do odločitve in šele potem se sme začeti nova igra. Čas za premislek je fiksiran s 15 potezami na uro, vodstvo turnirja in juriro tvori mešana komisija.

Dočim so imena tekmovalcev svetovnoznan, bo zanimal občinstvo osebni popis obeh borcev, ki sta si po zunanosti, po bistvu in načinu igre tako nasprotna. Raul José Capablanca je 39 let star, vitek in močan, temnega južnegačnega tipa. Nastop Kubanca je miren, bolj ekskluziven kakor ljubeznjiv. Je premožen, poročen že več let in oče več otrok. Kakor vse znamenite osebnosti, je postal Capablanca nekaj nacionalni heroj, ki brani kot kot zastopnik Amerike svetovno prvenstvo v šahu napram Evropi. Po svojem relativno neugodnem nastopu v Moskvi in Newyorku je svoj sloves izbornu rehabilitiral; njegove igre proti Aljehinu, Niemcoviču in Spielmannu so, kar se tiče natančnosti in moči, v zgodovini šaha brez primere. Igra močno, premišljeno in sigurno, ne da bi dosti riskiral; ne pusti nasprotniku nobenih šans in ga takorekoč prisili, da dela napake, ki jih potem mojstersko izrabl. Navadno najde kar instiktivno najboljšo potezo. Na zunanje je miren, skoraj apatičen: Capablanca je »stroje« v šahu.

Ruski emigrant dr. Aleksander Aljehin je popolno nasprotje Capablance. Aristokrat po rojstvu in bistvu, 35 let star, visoke elegantne postavne in lepega obraza, je ljubljeneč žensk, ki mu zamerijo samo to, da je oženjen. Njegova žena, interesantna Rusinja polne postave, ga spremlja na vseh turnirjih, ne da bi odvrnila oči od svojega šaha, ki sedi v silni nervoziteti pri šahovski deski, medka cigarete in kodre na glavi. Njegova igra je pravi odsev njegove osebnosti. Bleščeča in genialna, polna briljantnih kombinacij in fines in na prvi pogled težko za doumeti. Je viharen napadalec, z nezasišano voljo do zmage, ki se bori do zadnje možnosti in večkrat igrata riska, da bi zmagal. Aljehin je »umetnik« pri šahu.

Kot visok favorit starta Capablanca v Buenos Airesu, ki ga po splošni sodbi v turnirju premaga k večjemu dr. Lasker, v matihu pa noben šahovski prvak. O izidu te tekme so se izrekli trije svetovni igrači: jugoslovanski prvak profesor dr. Vidmar je rekel: »O izidu tega matcha ni nobenega dvoma. V Buenos Airesu bo veliko remis-iger, končno pa bo zmagal Capablanca.« Ruski prvak Bogoljubov je izjavil: »Capablanca ni imel v Newyorku nobenega konkurenta, ki bi ga bil ogrožal, v matchu proti Aljehinu so njegove šanse enako velike.« Najostrejšo sodbo je podal danski prvak Niemcovič: »Capablance v tej formi, ki jo je pokazal v New-

yorku, sploh ni mogoče poraziti. Aljehin bo v najboljšem slučaju gotovo dobil samo eno igro. Smatram torej, da se bo boj končal 6 : 1 za Capablanco.

Kratke vesti.

Odbor, ki ima odločiti o rumunsko-madjar-skem sporu glede zaplenjenih veleposelstev, namerava predlagati Zvezi narodov, da odstopi vso zadevo mednarodnemu sodišču v Haag v razsodbo.

Cicerin desavuiral Rakovskega na navet nemškega moskovskega veleposlanca, ki je izjavil, da bi prelom med Moskvo in Parizom preveč obremenil nemško zunanjo politiko.

Nova zarota odpuščenih grških oficirjev za obnovev Pangalosovega režima je bila odkrita v Atenah.

Pod predsedstvom šaha Pahlarija je bila v Perziji ustanovljena fašistovska stranka in sicer čisto po vzoru italijanske fašistovske stranke. Srečni Perzijanci, samo to jim je še manjkalo do nebes na zemlji!

Za sovjetskega poslanika na Dunaju je bil menovan Jurjencov.

Obišinske volitve na Češkoslovaškem so razpisane za 9. oktober.

Macdonald se je izjavil za obnovev ženevskega protokola.

Francoški delegat Boncour je na seji Sveta Zveze narodov protestiral proti temu, da je Zveza registrirala Tiranski pakt, kar nasprotuje intencijam Zveze narodov.

General Zagorski je poslal iz Gdanskega pismo. Policijski načelnik je glede na to takoj odpotoval v Gdansk.

Bolgarski kralj Boris, ki potuje incognito po Evropi, se nahaja sedaj na Škotskem. V teku tega leta namerava posetiti angleški dvor.

Po vesteh iz Moskve se je sovjetska vlada odločila, odpoklicati poslanika Rakovskega. Ni pa še določen dan njegovega odhoda.

V Atenah se je pojavila kuga, najprej en slučaj in potem še trije. Vsi štirje slučajji boleznijo so se pojavili v isti ulici. Dva bolnika sta že umrla, dva pa sta že izven nevarnosti.

Sport.

Boksmatch med Dempseyem in Tunneyem bo prinesel obema borcev velikanse nagrade. Gene Tunney bo zaslužil milijon dolarjev (56 milijonov dinarjev), Dempsey pa

450.000 (25 milijonov dinarjev) in sicer ne glede na to, kdo bo zmagal.

Ekshibicijske igre svetovnega prvaka Karla Koželuha v Zagrebu. Z velikim zanimanjem pričakovani nastop Karla Koželuha je donesl mnogoštevilni publiko velik sportni užitek. Točno ob 3. uri je začela tekma z nastopom Koželuha proti našemu prvaku Dundjerskemu. Prvi service ima Koželuh, a prvi game se posreči po mnogobrojnih adventagah Dundjerskemu, da odloči v svoj prid. No, Koželuh hitro izenači. Še en game se posreči Dundjerskemu, ki vadi z 2:1. Od tega momenta naprej pa dobiva Koželuh v veliki premoči po vrsti 11 game. — K. Koželuh igra povsem moderen tenis. Njegov stil to je — situacija. On teče znatno hitreje ko nasprotnik, toda ta razlika se niti ne opazja, ker njegova rutina ga dovede vedno mnogo prej na ono mesto, kamor gre nasprotnikova žoga. Koželuh obvlada vse vrste udarcev. V njegovi igri pride po tucatu dolgih udarcev nenadoma povsem kratko reza na žoga. Žoga se vrača za žogo, kakor od gumijaste stene. Vendar ni opaziti ničesar mehaničnega v ti igri in to je ono, kar napravi Koželuha nepremagljivim. V njegovi igri se vidijo prekrasne žoge, divne situacije, prave tenis-delikatose. On ume nenadoma priti do mreže, vendar njegovi protivniki niso bili dosti jaki, da bi pokazal vrhunec svojega znanja. V vseh igrah je zmagal z veliko lahkoto povsem sigurno. Naš prvak Dundjerski se je držal izvrstno, osobito v začetku in njegov odpor je bil posebno v začetku dosti velik.

Lacoste bo branil svoj naslov. Lacoste, ki je s svojo zmago nad Tildenom odločil finale za Davisov pokal v korist Francije, je edini Francoz, ki se vdeležil ameriškega prvenstva, ki se je začelo dne 12. t. m. v Forest-Hillu. Kakor znano, si je Lacoste lanske leto priboril ameriško prvenstvo v finalu proti Barotri. Cochet je bil prišel do semifinala. Borotra, Cochet in Brugnon odpotujejo v petek v Francijo.

Nurmi je dobil novega tekmeča. Švedski prvak na 5000 m Nils Eklöf je pretekel zadnjo nedeljo v svojem rojstnem mestu Finspong 3000 m v 8:24,6, v času, ki skoraj dosega od Nurmi postavljene rekord 8:20,4. Vmesne čase je tekel Eklöf sledeče: 1000 m v 2:38, 1500 m v 4:07 in 2000 m v 5:30 min. Zadnjo rundo 370 m je pretekel v 56,6 sek. Če se ozira na dolžino proge in upošteva, da je Nurmi postavil svetovni rekord na 600 m dolgi stadionski progi v Berlinu, je

smatrati Eklöfov uspeh za relativno enakovrsten.

Gospodarstvo.

BORZE,

dne 15. septembra 1927.

Ljubljana. Devize: Amsterdam 22.77 — 22.795, Berlin 13.505—13.535 (13.52), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 7.99—8.02 (8.005) London 275.85—276.65 (276.25), Newyork 56.64—56.84 (56.74), Pariz 221.75—223.75 (222.75), Praga 168.05—168.85 (168.45), Trst 307.75—309.75 (308.75).

Curih. Beograd 9.135, Amsterdam 207.81, Berlin 123.385, Budimpešta 90.70, Bukarešta 3.21, Dunaj 73.09, London 25.21625, Newyork 518.50, Pariz 20.33, Praga 15.37, Trst 28.2125, Scfija 3.76, Varšava 58, Madrid 87.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. Vojna odškodnina 376.50 bl., Celjska 197—199, Ljublj. kreditna 140, Prastrediona 850 den., Kred. zavod 160 den., Strojne 80 bl., Trbovlje 465 bl., Vevče 135 den., Kranj ind. 405 bl., Ruše 260—270, Stavbena 56 den., Šešir 104 den.

MOŽ IN TRI ZENE.

V neko pariško bolnico so pripeljali nedavno Angleža Charlesa Barretta radi poizkušene samomora. Mladi mož se je bil zastrupil. Protestiral je s slabotnim glasom zoper vsako prizadevanje, da bi mu rešili življenje. Samo eno željo je imel še: Prosil je, da naj pokličejo k njemu gospo Elizabeto Barretto, ki je stanovala v hotelu in gospo Katarino Barretto, ki je imela lastno stanovanje v St. Cloudu. Vodstvo bolnice je njegovi želji ugodilo, mislili so pač, da gre za Barrettovo mater in ženo. Toda že uro nato sta se pojavili v bolnici dve lepi mladi dami, od katerih je vsaka jokaje zatrjevala, da je Barrettova zakonska žena. Obe sta hoteli Barretta za slovo še enkrat videti. Ker se je medtem zdravnikom posrečilo, da so preprečili Barrettov odhod na drugi svet, so dovolili damama vstop.

Charles Barrett je ležal bled in vidno razburjen v blazinah, od njegovi postelji pa je sedela plavalas bolniška strežnica, kateri je bil pravkar narekoval svojo poslednjo voljo. Ko sta dami vstopili, je Barrett zaje-

čal, vendar pa se je takoj zopet pomiril in priznal je svoj greh. Res je bil dvakrat poročen. Iz strahu pred kaznijo si je hotel vzeti življenje. Jokaje je prosil rivalinji, da naj njegovo veliko ljubezen pozabita. Dejal je, da je obe oboževal in ker je hotel obe imeti, je obe prevaril. Da pa ju odškoduje, je zapustil vsaki po eno tretjino svojega znatnega premoženja.

Namen je bil plemenit, toda ker je ostal Barrett pri življenju, je postala stvar precej komplicirana. Prva njegova žena je imela pravico do moza in do njegovega premoženja, toda posedovala je moza samo na pol, od njegovega premoženja pa naj bi ji bila pripadla samo tretjina. Druga žena je bila še na slabšem: Ni imela niti pravico do njegovega imena več, kaj še do kaj drugega. Ubogi Barrett pa se je moral za svoj greh vse drugače pokoriti, kot si je bil mislil: na drugi svet ne bo odjadril, pač pa v ječo.

Sedaj pa se pričenjajo čuda. Obe dami sta bili Barrettu za kratkotrajno srečo hvaležni, obe sta mu skušali olajšati duševno trpljenje. Elizabeta je bila pripravljena, da bi se dala Katarini v prilog razporečiti. Katarini pa ni bilo niti mnogo do tega, da bi postala Barrettova legitimna soproga, samo da bi ji Elizabeta dedščine ne izpodbijala. Obe sta Barretta prijazno tolažili radi ječe, vsako od njiju je aludirala sramežljivo na to, da bi bila pripravljena na ljubljeno možičko čakati, da se vrne iz luknje in seveda tudi na tretjo tretjino njegovega znatnega premoženja.

Tedaj pa se je pripetilo nekaj nepričakovane. Plavalas, krotka bolniška strežnica je vstala z Barrettovo oporoko v roki, rekoč: »Ni se vam treba truditi, moje dame, stvar je že med Charlom in menoj urejena. Vi, gospa Elizabeta, se razporečite in dobite zato eno tretjino; vam gospa Katarina se ni treba razporečiti, zato pa dobite drugo tretjino kot odpravnino. Charles Barrett bo svojo kazen odsedel. Ko pa se vrne Charles iz ječe, ga poročim jaz, da ga obvarujem v bodoče pred nadaljnimi bedastostami. Pred eno uro sva se zaročila.«

Elizabeta in Katarina sta obstrmeli, vendar pa sta se udali v usodo, ker sta spoznali, da zoper krotko plavalaske ne opravita ničesar. Samo nekaj jima je bilo nerazumljivo: Kako je bilo mogoče, da je našel umirajoči mož, medtem ko se mu je izpraznjeval strup iz telesa, čas, da se je v tretjič zaljubil in zaročil.

Ilija Erenburg:

34

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Jeanne je z gnusom prebirala te zapiske. V Parizu ni ljubezni. Ali je možno imenovati ljubezen, glej, to pismo lastnice špezijske trgovinice, ki se noč in dan s štirimi detektivni goni za svojim soprogom, lovi njegove ljubavnice, baranta z njimi glede vstopnine in plače, plače, z umazanimi lisami pokrivač račune zavoda gospoda Ney-a, račune ljubovnic, molitvenik in nazadnje še svoj atlasni život? Če bi Jeanne pisala zakone, bi vsem tem ljudem prepovedala celo izrekat besedo »ljubezen«. Jeanne ve, kaj je to ljubezen. Ona je to zvedela daleč oddaljeno, v zemlji revolucije, mraza in junakov. In ko se je Jeanne spomnila te zemlje, je čutila, da je edini izhod: bežati k Andreju, bežati v Moskvu.

V nočeh je ona kovala naivne in absurde načrte na pobeg, kakor učenček, ki se je načital Coopera in sklenil, da pobegne v deželo rdečekožcev.

Stric skoraj ni govoril z njo. On je smatral pogovore z beraško deklico za brezplodno tratenje energije, torej za neoprostljivo razsipnost. Samo poredkoma se je zamišljeno

ustavljal pred divanom, na katerem je spala Jeanne in izrekal:

»Bodi tako dobra in se mi po noči ne prevračaj! Vse vzemi so polomljene. Pa ti veš, koliko stane zdaj popravilo?«

Včasih, ob večerih je prišla Gabrijela. Obe sta se nežno objeli in dolgo molčali. Gabrijela, ki je bila vsa prevzeta od svoje sreče, je zdaj mogla govoriti samo o enem. Kaj naj ji na to Jeanne odgovarja? Ta je čutila gnus, če se je samo omenjalo ime Halibjeva. Ali naj to pove slepi? Ali naj ji prevede on besede v kabinetu? Ne, nikdar! Jeanne je namreč vedela, kaj je to ljubezen in je molčala. Molče je poljubljala zlate lase. Molče se je žalostila nad tujo slepoto in molče jo je bila tudi vesela: dobro, da ona tega ne vidi. Po takih večerih ji je postajalo še težje. Mala blazina je po noči bila še bolj mokra. In trdovratnejša je postajala misel: bežati.

Ta premišljevanja ji niso ničesar prinašala. Vsi načrti, ki jih je ponoči skrbno premislila, so se ji zjutraj zdeli smešni. Takrat je Jeanne sklenila, da bo delovala na srečo. Prvi svobodni dan se je odpravila, da poišče ruski konzulat. Tam ji gotovo povedo, kako pride v Moskvu, mogoče ji dajo tudi vozno karto. Pa kje je ta konzulat? V Parizu je namreč tako mnogo ulic.

Jeanne je šla naravnost in ni nikamor kre-

nila. Naenkrat je v bližini mont - parnasse - kega kolodvora zaslišala rusko govorico. To sta govorili dve elegantni dami. Jeanne je planila k njima. Rekla jima je, da hoče v Rusijo. Tukaj jo umrla. Ona se mora takoj odpeljati. Kje stanuje ruski konzul? Naj ji dame pomorejo. Jeanne je govorila hitro in se je zapletala v strahu, da ji ti dve ženski, ki sta gotovo prišli iz dežele Andreja, lahko uideta in se bo morala spet vrniti na proketo ulico Tiboumaury.

Precej časa je trajalo, predno sta se dami od osuplosti znašli. Ena se je celo zvalil iz rok zavojček nakupljenih stvari.

— Ruski konzulat je na ulici Grenelle. Vendar pa tam pomagajo samo tistim, ki so iz Rusije bežali, ne pa onim, ki hočejo tja. V Rusijo zdaj ni mogoče, golobička. Rusije zdaj ni. Tam je samo boljševiško peklo.

Jeanne pa ni hotela razumeti obtoževalnega patosa teh dam in je ugovarjala:

— Ne, ne! Zame je neobhodno, da odidem v Moskvu. Čimprej! Takoj zdaj!

V skrajnem ogorčenju se je ena od dam, ona, ki se ji je bil iz rok zvalil zavoj, obrnila k svoji prijateljici:

— Pojdimi, Marija Iljinišna! To je gotovo boljševiška špijonka. Samo pogledite, kakšne predrzne oči ima.

Iz predrznih oči Jeanne-e so se usule solze.

Domev se je vrnila pozno zvečer. Mogoče je bil v Parizu tudi boljševiški konzul, vendar pa ta konzul ni obešal nobenih objav. Jeanne je obletela mnogo ulic. Jeanne je bila tudi v zlobleh dvorcu na ulici Grenelle. Nihče ji pa ni hotel povedati, kako bi prišla v Moskvu.

Ko je prišla spet v svoj kot, je takoj legla. Iz kabineta je slišala zgovorni bas Halibjeva.

— Dragi gospod Ney! Kot bodoči vaš sodnik si dovoli, da vam povem, da je vaša nečakinja — silno pokvarjena oseba. Še ob življenju vašega nesrečnega brata je silila vame z najbolj nenavnimi predlogi.

Temu je sledila tišina. Nato je pa nepričakovano in divje zagrmelo krčevito hohotanje samega gospoda Ney-a.

— Tako torej. No, hvala vam, prijatelj, za informacijo. Mi, ha-ha, bomo že izvajali posledice.

— Andrej — je zašepetala Jeanne, — Andrej, kaj me ne boš zaščitil?

Andrej je bil pa daleč. Andrej je pa isto uro ponavljal pred zasneženo Moskvu: »Tiboumaury, Tiboumaury«. In ime strašnega brloga, kjer se je brez zaščite metala Jeanne, se mu je zdelo neizrečeno nežno.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. Telefon šte. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Carlinsko posredniški in špedicijski bureau

» GROM «

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Premog - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

DANA GOLIA-KOBLER-

JEVA. Privatne klavirske

ure. Informacije vsak dan

od 11. do 1. Mestni trg

št. 7/III.

WECK

čase in aparati za ukuhanje so najcenejši, ker so najboljše. Znatno znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga:

Krekov trg 10 pri trdnici Fraktas, Ljubljana.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—

Gospodinj,

šivilje, krojači, ki nimate časa v skupne tečaje in se želite izobraziti v izdelovanju oblek, za Vas je pouk v popoldanskih ali večernih urah. Pričitek 19. t. m. Izdelovane krojeve! Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19.

Odda se

velika, zračna soba z električno razsvetljavo in posebnim vhodom. Naslov pove uprava lista.

Prodaj

salonsko suknjo. Naslov v upravi lista.

Širite »Narodni Dnevnik«!

TISKARNA MERKUR

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, letake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Izdajatelj: Aleksander Zelesnikar. — Urojuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.